

var en Omstyrten, en Tilintetgørelse af hele den tidligere Arbejderorganisation. Her tror jeg, at Loven havde meget uheldige Følger, fordi den ophævede det gamle, uden at stille noget som helst andet i Stedet. Jeg skal imidlertid ikke klage over den Tids Lovgivning. Det var vistnok ikke ret vel muligt for den den Gang, i Aaret 1857, at se klart og tydeligt, hvad Følgen paa dette Punkt maatte blive. Man kunde ikke den Gang betragte, at hele den socialistiske, socialdemokratiske Bevægelse, der har taget Fart senere, skulde komme i alt Fald saa stærkt frem, som den virkelig er kommen. Socialisme har man ganstede vist kendt fra Oldtiden, men den særlige politiske, socialdemokratiske Bevægelse, som i den sidste Menneskealder har gjort sig gældende, er dog et nyere Fænomen, har i alt Fald ikke saa stadigt, saa gennemgaaende gjort sig gældende, som i den nyere Tid, og det kan man ikke med Rette bebrejde Lovgiverne fra 1857, at de ikke havde ganstede Dje for. Men, som sagt, Følgerne af, at Arbejderorganisationerne den Gang tilintetgjøredes, var ganstede naturlig, at den Side, som mindst var i Stand til at staa paa egne Ben, nemlig Svendene, hvortil saa senere hele Arbejderstanden sluttede sig, sluttede sig sammen i Organisationer, dannede Fagforeninger for at beskytte deres Interesser, særlig over for Arbejdsgiverne, det var naturligt, man kunde ikke vente andet, og jeg siger: i og for sig er der ikke noget at sige dertil, tværtimod! Det er uheldigt, at disse Foreninger, foruden at være virkelige Fagforeninger, tillige ere blevne politiske Foreninger, det er uheldigt, men det maa man haabe, at de efterhaanden kunde arbejde sig ud af. I hvert Fald, om dette sker eller ej, det er en anden Sag, men i og for sig, at Folk, Arbejdere af samme Fag slutte sig sammen for at forsvare deres Interesser, kan jeg ikke se, at nogen kan sige noget imod. Naar der fra en æret Taler forleden Dag blev udtalt Ønsket og Haabet om, at man efterhaanden kunde komme tilbage til Fællesorganisationer af baade Arbejdsgivere og Arbejdere i samme Fag, tror jeg, at det er en Illusion, man maa se bort fra. Om det kan ske for ganstede enkelte, særlige Haandværksfags Vedkommende, ved jeg ikke, men i det hele og store vil det ikke ske. Derimod vil der jo ikke være noget i Vejen for, at ligesom Arbejderne, ligesom Svendene have sluttet sig sammen, ville ogsaa Arbejdsgiverne, Mestrene, kunne slutte sig sammen i faste Foreninger, og jeg vilde betragte dette som overordentlig heldigt, thi gennem faste Foreninger fra begge Sider vil der kunne dannes et ret naturligt Grund-

lag for, hvad man dog maa komme til her i Landet, ligesom man er kommen dertil i andre Lande, Voldgiftsretter. De kunne ikke umuliggøre Strejker eller Lock-outer, saadanne Forhold kan man overhovedet ikke umuliggøre, men man kan mildne dem, man kan forhindre en Del Strejker i at fremkomme eller, selv om de fremkomme, hurtigere gøre Ende paa dem, naar en saadan Voldgiftsdomstol eksisterer, end naar intet findes i saa Henseende. Det Punkt i Lovforslaget, jeg her har omtalt, det 7de Afsnit, har jeg altsaa for saa vidt mest Sympati med, selv om jeg erkender, at det i og for sig meget godt kunde, som Kommissionen ogsaa siger, danne et Lovforslag for sig. Jeg skal ikke gaa ind paa de enkelte Bestemmelser; der kan være enkelte af dem, som jeg synes mindre om, men derom kan der ikke være Tale ved en 1ste Behandling. Jeg skal derimod efter nu at have omtalt Lovforslaget i dets Helhed gaa over til at berøre de 3 enkelte Punkter, som jeg enten har almindelige Indvendinger imod eller har Tvivl om. Der er da for det første de tvungne Fagprøver. Til dem har jeg ikke nogen stor Tro; jeg tror ligesom det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling), at det vil vise sig, at de ville blive en Skuffelse for Haandværkerne. Men da det synes at være givet, at Haandværksstanden som Helhed beiragtet eller i alt Fald den store Majoritet af Haandværksstanden forlanger Indførelse af saadanne Svendep prøver, ser jeg for mit Vedkommende dog ikke nogen tilstrækkelig Grund til at modsætte mig dem. Vel mener jeg, at fordi en enkelt Stand forlanger Gennemførelse af en saadan Foranstaltning, som jo i Virkeligheden vil være en Indskrænkning i den i og for sig naturlige Frihed, derfor behøver Lovgivningsmagten ingenlunde straks at give efter for et saadant Forlangende — dert er jeg enig med de mange andre, der have udtalt sig — men min Samvittighed er dog bleven beroliget med Hensyn til at kunne stemme for dette Forslag, efter at jeg selv har tænkt derover og har hørt den højtærede Ministers Argumentation som ogsaa den, der fremkom fra det ærede Medlem for Sorø Amts 3dje Valgkreds (P. Nielsen). Efter alt, hvad der ligger for, kan jeg ikke antage, at disse tvungne Prøver paa nogen Maade kunne siges at ville bevirke, at Dygtigheden blandt Haandværkerne bliver større; det er ikke sandsynligt, at de ville udrette noget i saa Henseende. Derimod er det vel muligt — og det blev ogsaa særligt fremhævet af det ærede Medlem for Sorø Amts 3dje Valgkreds (P. Nielsen) — at Lærlingeforholdet, Forholdet